

Hoe kunnen we binnen de
psychiatrie
een meer zoekende taal
ontwikkelen?

Bram de Ridder en Maria Groen-Blokhuis

Uit de DIVA komen onvoldoende aanwijzingen naar voren dat er sprake is van een levenslang patroon van ADHD-symptomen. In de volwassenheid scoort patiënte zowel voor Aandachttekort (6/9) als voor Hyperactiviteit (7/9) op voldoende criteria. Echter in de kindertijd scoort patiënte op onvoldoende criteria voor zowel Aandachttekort (2/9) als Hyperactiviteit (3/9). Hierbij is vermeldenswaardig dat patiënte in een omgeving is opgegroeid waar veel structuur werd geboden. Hiermee lijkt het mogelijk dat in de kindertijd wel sprake was van ADHD, maar dat dit niet tot uiting kwam. Om deze reden kan ADHD niet volledig worden uitgesloten.

Wat valt op?

Uit de DIVA komen onvoldoende aanwijzingen naar voren dat er sprake is van een levenslang patroon van ADHD-symptomen. In de volwassenheid scoort patiënte zowel voor aandachttekort (6/9) als voor hyperactiviteit (7/9) op voldoende criteria. Echter in de kindertijd scoort patiënte op onvoldoende criteria voor zowel aandachttekort (2/9) als hyperactiviteit (3/9). Hierbij is vermeldenswaardig dat patiënte in een omgeving is opgegroeid waar veel structuur werd geboden. Hiermee lijkt het mogelijk dat in de kindertijd wel sprake was van ADHD, maar dat dit niet tot uiting kwam. Om deze reden kan ADHD niet volledig worden uitgesloten.

Reïfi-wat?

Poll: 'Ik weet wat reïficatie is'

- Eens
- Oneens

Reïfi-wat?

Poll: 'Ik kan in 1 minuut uitleggen wat reïficatie is'

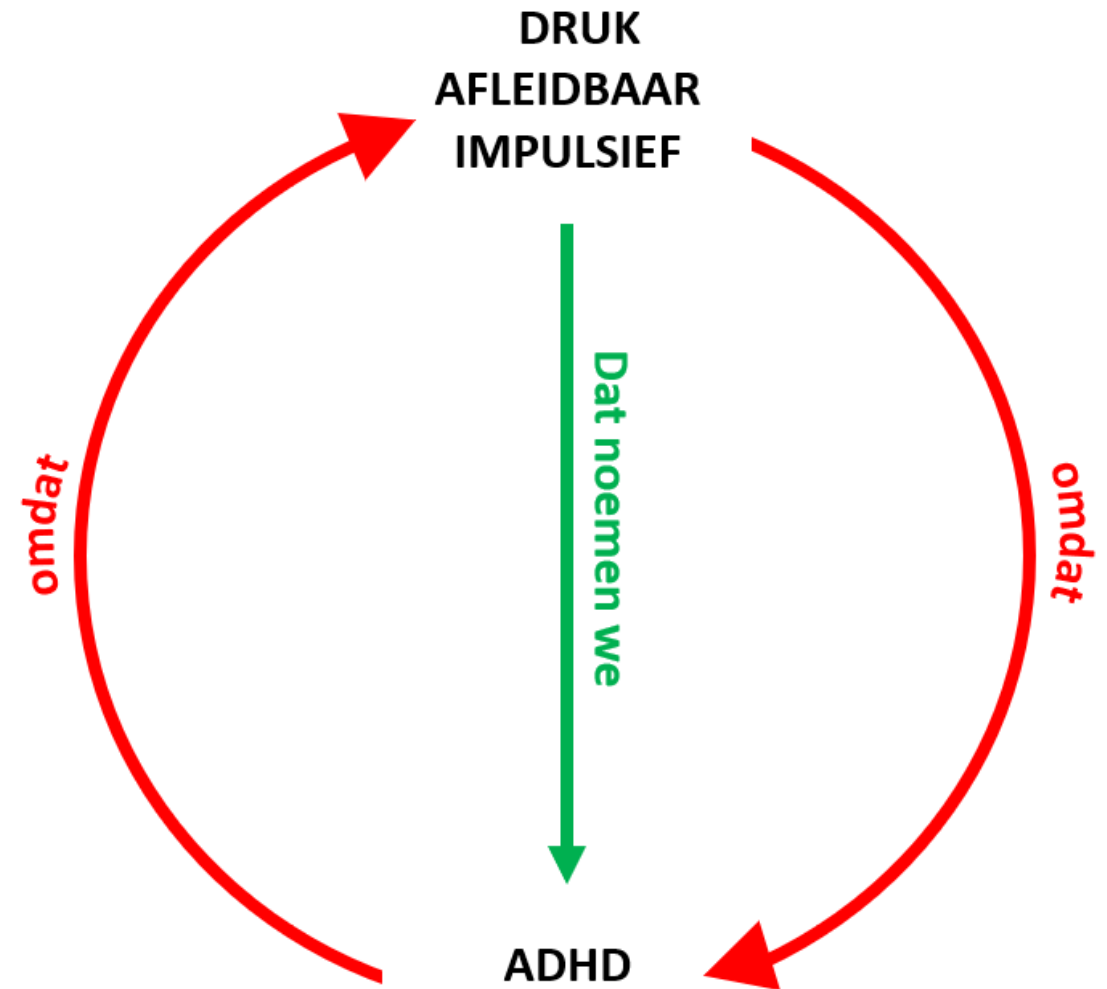
- Eens
- Oneens

Reïficatie

*Uit de DIVA komen onvoldoende aanwijzingen naar voren dat er sprake is van een levenslang patroon van ADHD-symptomen. In de volwassenheid scoort patiënte zowel voor aandachttekort (6/9) als voor hyperactiviteit (7/9) op voldoende criteria. Echter in de kindertijd scoort patiënte op onvoldoende criteria voor zowel aandachttekort (2/9) als hyperactiviteit (3/9). Hierbij is vermeldenswaardig dat patiënte in een omgeving is opgegroeid waar veel structuur werd geboden. Hiermee lijkt het mogelijk dat in de kindertijd **wel sprake was van ADHD, maar dat dit niet tot uiting kwam**. Om deze reden kan ADHD niet volledig worden uitgesloten.*

Reïfificatie

- Een denkfout / cirkelredenering: de beschrijving verwordt tot oorzaak
- Test: vat een term samen wat ik zie (naming)? Of veroorzaakt de term wat ik zie (explaining)?
- Alle DSM-5 classificaties zijn 'naming'

Afbeelding: Debora van den Heuvel, Petra de Waard en Noëlle Pameijer

Stoornisme

- Stoornisme: het denken over psychisch lijden in termen van stoornissen van individuen waardoor de context van dat lijden structureel verwaarloosd wordt

Decontextualisatie

Decontextualisatie

Wie **heeft** een probleem?

Waar ligt de **oorzaak** van dit probleem?

Wat proberen we te **veranderen**?

advertentie
Elvanse®
(lisdexamfetamine
dimesylaat)

OMDAT U HAAR ADHD ZAG...
...GENIET ZIJ VAN HAAR SUCCES

CARPO/W/ELV/2024 dec 2023

Nu óók geregistreerd
voor volwassenen!

Elvanse geeft haar de focus om succesvol te kunnen zijn!

Langwerkend
dexamfetamine^{1,2}

Verbetering van executief functioneren
en kwaliteit van leven^{3,4}

Bijwerkingen zoals te
verwachten bij stimulantia¹

Elvanse is geregistreerd als onderdeel van een uitgebreid behandelingsprogramma voor ADHD bij volwassenen met reeds bestaande symptomen van ADHD in de kindertijd.¹

Elvanse is ook geregistreerd als onderdeel van een uitgebreid behandelingsprogramma voor ADHD bij kinderen in de leeftijd vanaf 6 jaar wanneer de respons op eerdere behandeling met methylfenidaat klinisch onvoldoende wordt beschouwd. De informatie in deze advertentie betreft data over Elvanse bij volwassenen met ADHD. | Naast werking heeft ieder geneesmiddel ook bijwerkingen. Voor Elvanse zijn o.a. gemiddeld: verminderde eetlust, insomnie, droge mond, hoofdpijn, bovenbuikpijn en verlaagd gewicht. | VPI vindt u elders in deze uitgave.

Decontextualisatie

Uit de DIVA komen onvoldoende aanwijzingen naar voren dat er sprake is van een levenslang patroon van ADHD-symptomen. In de volwassenheid scoort patiënte zowel voor aandachttekort (6/9) als voor hyperactiviteit (7/9) op voldoende criteria. Echter in de kindertijd scoort patiënte op onvoldoende criteria voor zowel aandachttekort (2/9) als hyperactiviteit (3/9). Hierbij is vermeldenswaardig dat patiënte in een omgeving is opgegroeid waar veel structuur werd geboden. Hiermee lijkt het mogelijk dat in de kindertijd wel sprake was van ADHD, maar dat dit niet tot uiting kwam. Om deze reden kan ADHD niet volledig worden uitgesloten.

A woman with voluminous, curly brown hair is shown from the chest up. She is wearing a purple velvet jacket over a light-colored top with lace detailing. She has a serious, contemplative expression and is looking slightly to her left. The background is a blurred interior with a window showing stained glass patterns.

Decontextualisatie?

Iris

Rollenspel

Iris komt bij de psychiater

het is het eerste gesprek in de intakefase
en Iris heeft al een gesprek met een
psycholoog gehad en verschillende vragenlijsten
ingevuld

Rollenspel

Iris komt bij de psychiater

- een stoorniswoord leidt gemakkelijk tot stoornisme
- rol van expert

Minder weettaal, meer zoektaal

Weettaal: taal waarmee iets wordt 'vast' gesteld, een taal vol gesuggereerde zekerheden

Minder weettaal, meer zoektaal

Zoektaal: taal die het oordeel, het zeker-weten opschort, waarin gewerkt wordt met voorlopige concepten en verklaringen en die open staat voor alternatieve ideeën

twee suggesties

Minder weettaal, meer zoektaal

1. Spreek niet misplaatst over causaliteit

Vat een term samen wat ik zie of veroorzaakt de term wat ik zie?

Minder weettaal, meer zoektaal

2. Formuleer dynamisch in plaats van statisch

ongeconcentreerd

TOESTAND

geconcentreerd

Niet: je hebt ADHD wat betekent dat je vaak ongeconcentreerd bent

Wellicht beter: op wat voor momenten heb je met name ADHD? En wanneer niet?

Workshop – opdracht 1

- Ga uit elkaar in groepjes van 5 personen
- Herken je voorbeelden van weettaal rond psychisch lijden uit je eigen leven?
- Deel ervaringen waarbij weettaal voordelen had
- Deel ervaringen waarbij weettaal in de weg leek te zitten
- Na 10 minuten verzamelen we plenair de ervaringen

Workshop – opdracht 2

- Ga uit elkaar in hetzelfde groepje van 5 personen
- Kies samen een ervaring waarbij weettaal in de weg zat
- Probeer samen zoektaal te vinden voor dezelfde situatie
  - Probeer eventuele *functies* van weettaal in die situatie (denk aan: erkenning, ontschuldiging, houvast, lotgenotencontact, organisatie van zorg) recht te doen met deze zoektaal
- Na 10 minuten verzamelen we plenair de ervaringen